

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Лектор курсу			Гавриш Оксана Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності		Контактна інформація лектора (e-mail), сторінка курсу в Moodle		e-mail: ptbd_dut@ukr.net ; сторінка курсу в Moodle – http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=1195	
Галузь знань			07 «Управління та адміністрування»		Рівень вищої освіти		бакалавр	
Спеціальність			076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»		Семестр		5	
Освітня програма			«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»		Тип дисципліни		Обов'язкова	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	
	6	180	36	-	54	-	90	

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі

Освітні компоненти, які передують вивченню	Статистичне моделювання і прогнозування економічних процесів; фінанси, гроші і кредит
Освітні компоненти для яких є базовою	Ринок цінних паперів; організація діяльності трейдера та торговельного брокера; виробнича практика; переддипломна практика
Мета курсу:	формування у студентів необхідної системи знань з основ біржової діяльності, її регулювання, характеристики видів бірж, класифікаційних ознак біржових угод, організації та технології виконання біржових операцій на різних видах бірж.

Компетентності відповідно до освітньої програми

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)	Hard-skills / Спеціальні компетентності (СК)
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК10. Здатність діяти відповідально та свідомо.	СК1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності. СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур. СК7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. СК9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.
ПРН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій

діяльності.

ПРН11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема, опис теми	Вид заняття	Оцінювання за тему	Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи
Розділ 1 «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»			
Тема 1. <i>Сутність, значення та еволюція розвитку біржової діяльності</i> Знати: еволюцію розвитку біржової діяльності у світі та в Україні, мету, класифікацію, види та функції бірж. Вміти: орієнтуватися у переліку наявних бірж у світі та в Україні, визначати їхню долю на ринку та правильно обирати біржі залежно від форм ведення торговельних операцій. Формування компетенцій: ЗК1, СК1 Результати навчання: ПРН1 Рекомендовані джерела: 1-4, 6-9, 13-14	Лекція 1	5,5*	Лекція-візуалізація
	Практичне заняття 1		Усне опитування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 2		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 2		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
Тема 2. <i>Регулювання біржової діяльності</i> Знати: мету, завдання, моделі та механізм біржового регулювання, правові основи державного регулювання біржової діяльності в Україні та світі. Вміти: орієнтуватися у системі регулювання біржової діяльності, аналізувати та використовувати в практичних ситуаціях законодавчу базу щодо державного регулювання біржової діяльності. Формування компетенцій: ЗК1, СК1 Результати навчання: ПРН1 Рекомендовані джерела: 1-4, 6-14	Лекція 3	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 4		Усне опитування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 4		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 5		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
Тема 3. <i>Біржові угоди, їх ознаки та класифікація</i> Знати: поняття біржових угод та їх ознаки, обов'язкові параметри,	Практичне заняття 6	5,5*	Тестування, навчальна дискусія, кейс-метод
	Лекція 5		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів

<p>зміст та класифікацію біржових угод, характерні риси, види та класи біржових товарів.</p> <p>Вміти: визначати відмінності між різними видами угод, обирати оптимальний вид угоди при вирішенні практичних ситуацій під час проведення торговельних операцій на біржі.</p> <p>Формування компетенцій: ЗК1, ЗК2, СК1, СК2</p> <p>Результати навчання: ПРН1, ПРН2</p> <p>Рекомендовані джерела: 1-4, 6-9, 13-14</p>	Практичне заняття 7		Мозковий шторм, навчальна дискусія, вирішення практичних задач
	Лекція 6		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 8		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
	Практичне заняття 9		Круглий стіл на тему: «Переваги та недоліки різних видів біржових угод»
<p>Тема 4. Характеристика та види опціонних угод</p> <p>Знати: поняття та особливості опціонної угоди, об'єкти опціону та його цінність і види залежно від техніки та термінів виконання.</p> <p>Вміти: визначати справжню цінність опціону, тимчасову цінність опціону та опціонну премію</p> <p>Формування компетенцій: ЗК2, ЗК8, ЗК10, СК1, СК2, СК9</p> <p>Результати навчання: ПРН2, ПРН11, ПРН12</p> <p>Рекомендовані джерела: 1-9, 13-14</p>	Лекція 7	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 10		Тестування, навчальна дискусія, вирішення практичних задач
	Лекція 8		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 11		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
Теми 1-4	Практичне заняття 12	10*	Проведення модульного контролю № 1 «Теоретичні основи біржової діяльності»
<p>Тема 1. Сутність, значення та еволюція розвитку біржової діяльності</p> <p>Тема 2. Регулювання біржової діяльності</p> <p>Тема 3. Біржові угоди, їх ознаки та класифікація</p> <p>Тема 4. Характеристика та види опціонних угод</p>	Самостійна робота		<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні етапи розвитку біржової діяльності в Україні. 2. Цілі та особливості здійснення біржових операцій на товарній біржі. 3. Види торгових операцій та порядок їх здійснення на біржовому ринку. 4. Законодавчі основи функціонування фондового ринку в Україні. 5. Світовий досвід функціонування та регулювання біржового ринку. 6. Функції клірингу та сутність біржових розрахунків. 7. Економічна сутність хеджування. 8. Економічна сутність спекулятивних операцій на біржі. 9. Тенденції розвитку міжнародної біржової торгівлі.
Розділ 2 «БІРЖОВА ТОРГІВЛЯ ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТЬ»			
<p>Тема 5. Ф'ючерсний ринок та основи ф'ючерсної торгівлі</p> <p>Знати: поняття ф'ючерсного ринку, види біржових операцій на</p>	Лекція 9	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів

<p>ф'ючерсному ринку, сутність ф'ючерсного контракту та його особливості. Вміти: на практиці здійснювати розрахунки з купівлі-продажу ф'ючерсного контракту. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК8, ЗК10, СК1, СК2, СК9 Результати навчання: ПРН2, ПРН11, ПРН12 Рекомендовані джерела: 1-9, 13-14</p>	Практичне заняття 13		Мозковий шторм, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 10		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 14		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
	Практичне заняття 15		Тестування, навчальна дискусія, вирішення практичних задач
<p>Тема 6. Організація та технологія біржової торгівлі Знати: характерні операції, форми та методи ведення торгів, особливості системи електронних торгів, сутність поняття «аукціон», основні параметри організації біржової сесії, вимоги до біржового операційного залу та правила біржової торгівлі на українських біржах. Вміти: зареєструватися в системі електронних торгів на біржі, здійснювати реєстрацію і оформлення біржових угод, організувати розірвання угод. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК8, СК2, СК7 Результати навчання: ПРН2, ПРН12, ПРН17 Рекомендовані джерела: 1-14</p>	Лекція 11	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 16		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 12		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 17		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
	Практичне заняття 18		Ділова гра «Товарна біржа»
<p>Тема 7. Система біржового посередництва Знати: функції, форми та види біржових посередників, процедуру створення і функціонування брокерської фірми, види доручень клієнта брокеру, процес формування брокерської винагороди, показники ефективності брокерської діяльності. Вміти: укладати угоди на брокерське обслуговування, формувати звіт брокера клієнту про виконану роботу згідно з дорученням, раціонально планувати завантаження співробітників, аналізувати і управляти їх роботою під час здійснення біржових операцій. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК8, СК2, СК7 Результати навчання: ПРН2, ПРН12, ПРН17 Рекомендовані джерела: 1-9, 13-14</p>	Лекція 13	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 19		Усне опитування, навчальна дискусія, кейс-метод
	Лекція 14		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 20		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
	Практичне заняття 21		Тестування, навчальна дискусія, заповнення брокерських договорів-доручень
<p>Тема 8. Фондовий ринок і його учасники Знати: класифікацію, учасників та загальні принципи функціонування ринку цінних паперів, характерні риси, функції, основні параметри і порядок проведення операцій на фондовій біржі. Вміти: укладати біржові угоди з купівлі-продажу цінних паперів,</p>	Лекція 15	6,0*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 22		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання

<p>розраховувати біржові індекси, оцінювати ефективність біржових угод.</p> <p>Формування компетенцій: ЗК2, ЗК8, ЗК10, СК1, СК2, СК9</p> <p>Результати навчання: ПРН2, ПРН11, ПРН12</p> <p>Рекомендовані джерела: 1-9, 13-14</p>	Лекція 16		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 23		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
	Практичне заняття 24		Круглий стіл на тему: «Я – учасник фондового ринку»
<p>Тема 9. Основи функціонування валютної біржі</p> <p>Знати: поняття, функції, суб'єкти та об'єкти валютного ринку, перелік органів, що регулюють валютний ринок в Україні, види і порядок укладання угод на валютній біржі.</p> <p>Вміти: визначати суб'єктів валютного ринку України, аналізувати інформацію та укладати угоди купівлі-продажу на валютній біржі.</p> <p>Формування компетенцій: ЗК2, ЗК8, ЗК10, СК1, СК2, СК9</p> <p>Результати навчання: ПРН2, ПРН11, ПРН12</p> <p>Рекомендовані джерела: 1–14</p>	Лекція 17	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 25		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, вирішення практичних задач
	Лекція 18		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 26		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
Теми 5-9	Практичне заняття 27	10*	Проведення модульного контролю № 2 «Біржова торгівля та її особливості»
<p>Тема 5. Ф'ючерсний ринок та основи ф'ючерсної торгівлі</p> <p>Тема 6. Організація та технологія біржової торгівлі</p> <p>Тема 7. Система біржового посередництва</p> <p>Тема 8. Фондовий ринок і його учасники</p> <p>Тема 9. Основи функціонування валютної біржі</p>	Самостійна робота		<ol style="list-style-type: none"> 1. Роль ф'ючерсних угод у сучасній біржовій торгівлі. 2. Сутність і цілі прогнозування біржової кон'юнктури. 3. Розрахунки за біржовими угодами на прикладі фондових бірж. 4. Організація розрахункових операцій на біржі. 5. Економічна роль і функції брокерських фірм. 6. Сутність брокерської діяльності на товарній і фондовій біржі. 7. Операції спреду на ф'ючерсних ринках. 8. Роль фондового ринку і завдання фондової біржі. 9. Еволюція розвитку валютного ринку України. 10. Зміст котирування цін на біржі. 11. Підходи, методи, функції котирувальної комісії. 12. Види котирувальних цін, ціноутворюючі фактори. 13. Основні види ризику під час використання розрахунково-клірингових систем. 14. Особливості клірингу та розрахунків на ринках цінних паперів та ф'ючерсних ринках. 15. Способи прогнозування цін, тенденції удосконалення біржового ринку в Україні.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- Мультимедійний проєктор;
- Комп'ютерний клас для проведення практичних занять.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Гавриш О.М., Пісковець О.В., Мартиненко М.О. Біржова діяльність. Київ : ДУТ, 2020. 230 с. URL: <http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=1195>.
2. Гавриш О.М. Методичні вказівки для практичних занять з дисципліни «Біржова діяльність» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Київ : ДУТ, 2020. 21 с. URL: <http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=1195>.
3. Гавриш О.М. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Біржова діяльність» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Київ : ДУТ, 2020. 15 с. URL: <http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=1195>.
4. Гавриш О.М. Біржова діяльність: матеріали для організації дистанційного навчання студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» в системі Moodle для денної та заочної форми. Київ : ДУТ, 2020. URL: <http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=1195>.
5. Гавриш О. М., Федюнін С. А. Ризики при здійсненні біржової діяльності: сутність, види та можливі шляхи попередження. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. №2 (68) / 2020. С. 185–190. URL: http://scientificview.umsf.in.ua/archive/2020/2_68_2020/34.pdf
6. Дикань В. Л., Назаренко І. Л., Плугіна Ю. А. Біржова діяльність : підручник / За ред. В. Л. Диканя. Харків: УкрДУЗТ, 2017. 282 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_731_74362758.pdf.
7. Одарченко А. М., Сподар К. В., Лісниченко О. О. Біржова діяльність : опорний конспект лекцій. Харків : ХДУХТ, 2017. 95 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1983_59206858.pdf.
8. Пепа Т. В., Пішеніна Т. І., Лавринович В. В. Біржова діяльність : навч. пос. Київ : Ліра-К, 2016. 540 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1213_41177704.pdf.
9. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1817_60182254.pdf
10. Про товарну біржу : Закон України редакція від 16 жовтня 2020 р. №1956-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>.
11. Про цінні папери і фондовий ринок : Закон України редакція від 24 вересня 2020 р. №3480-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.
12. Про державне регулювання ринку цінних паперів : Закон України редакція від 03 липня 2020 р. №448/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Солодкий М.О., Резнік Н.П., Яворська В.О. Основи біржової діяльності: навчальний посібник /; за ред. М.О. Солодкого. Київ : ЦП Компрінт, 2017. 450 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1819_98954039.pdf
14. Торгівля та біржова діяльність в Україні: проблеми і стратегії розвитку : колект. моногр. / за ред. Т. В. Гринько. Дніпро : Видавець Біла К.О., 2018. 404 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_1970_20118740.pdf

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

- Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.
- Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент видаляється з заняття, за заняття отримує 0 балів.

*** КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ**

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання студентом 30 балів у сукупності за всіма темами дисципліни

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	<i>Робота на заняттях, у т.ч.:</i>	
	• присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за кожне відвідування 0,44 бала
	• участь у експрес-опитуванні	за кожну правильну відповідь 0,25 бала
	• доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і доповіді), підготовка реферату	за кожну презентацію (реферат) максимум 3 бали
	• усне опитування, тестування, рішення практичних задач	за кожну правильну відповідь 0,5 бала
	• участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання	за кожну правильну відповідь 2 бали
	• участь у діловій грі	за кожну участь 1 бал
РУБІЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ (МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ)	Модульний контроль № 1 «ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»	максимальна оцінка – 10 балів
	Модульний контроль № 2 «БІРЖОВА ТОРГІВЛЯ ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ»	максимальна оцінка – 10 балів
Додаткова оцінка	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських та Міжнародних конкурсах наукових студентських робіт за спеціальністю, створення кейсів тощо.	Звільняється від іспиту
ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ <i>Іспит</i>	Метою іспиту є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Іспит проходить у письмовій формі.	30 балів

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНУ

бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка /затис в екзаменаційній відомості
90-100	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що	Відмінно / Зараховано (А)

	бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу, передбаченого робочою програмою, або студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.	відносяться до дисципліни, яка вивчається.	
82-89	Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.	Достатній Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни	Добре / Зараховано (B)
75-81	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.	Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.	Добре / Зараховано (C)
64-74	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни	Задовільно / Зараховано (D)
60-63	Студент має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни	Задовільно / Зараховано (E)
35-59	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутня.	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни	Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (FX) В залікову книжку не представляється
1-34	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі заліку.	Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням / Не допущений (F) В залікову книжку не представляється

